

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
Харківський національний університет внутрішніх справ

**Кафедра правового забезпечення підприємницької
діяльності та фінансової безпеки**
Факультет № 6

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни «Фінансовий аналіз»

обов'язкових компонент

освітньої програми першого (бакалавр) рівня вищої освіти

**072 Фінанси, банківська справа та страхування
(фінансова безпека та фінансові розслідування)**

Харків 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2023 р. № 7

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 6
Протокол від 25.08.2023 р. №7

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з гуманітарних,
соціально-економічних дисциплін
Протокол від 29.08.2023 р. № 7

Розглянуто на засіданні кафедри правового забезпечення підприємницької діяльності та фінансової безпеки факультету №6 протокол від 25.08.2023 р. №7

Розробники: доцент кафедри правового забезпечення підприємницької діяльності та фінансової безпеки факультету № 6 ХНУВС, к.е.н., доцент Фурса В.А.

Рецензенти:

1. Завідувач кафедри агрологістики і управління ланцюгами постачань ХНТУСГ ім.П. Василенка, д.е.н., доцент Ларіна Т.Ф.
2. Доцент кафедри соціальних та економічних дисциплін ХНУВС, к.е.н., доцент Павленко Н.В.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Шифри та назви галузі знань, код та назва спеціальності, ступень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 4 Загальна кількість годин – 120 Кількість тем – 13	Галузь знань 07 Управління та адміністрування ; Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування бакалавр	Цикл підготовки – обов'язкова компонента Навчальний курс 4 курс Семестр 8 Види підсумкового контролю: екзамен
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи – 4		Розподіл навчальної дисципліни за видами занять: (денна форма навчання) Лекції – 24; Семінарські заняття - 0; Практичні заняття – 26; Самостійна робота – 70; Індивідуальні завдання: Реферат – 1; 8 семестр Розподіл навчальної дисципліни за видами занять: (заочна форма навчання) Лекції – 6; Семінарські заняття - 0; Практичні заняття – 6; Самостійна робота – 108; Індивідуальні завдання: Реферат – 1; 8 семестр

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни «Фінансовий аналіз» - це оволодіння студентами теоретико-методичними та практичними навичками здійснення аналізу фінансової діяльності підприємств різних форм власності та галузей економіки в сучасних ринкових умовах.

Завдання вивчення дисципліни «Фінансовий аналіз» - це формування у студентів знань з використання методики фінансового аналізу, спираючись на комплекс економіко-математичних і статистичних методів і прийомів, для виявлення резервів підвищення ефективності діяльності підприємства.

Міждисциплінарні зв'язки:

Фінансовий аналіз тісно пов'язан з такими дисциплінами як фінанси, фінансове право, економічний аналіз, економіка підприємств тощо. При вивченні дисципліни окремі теми стосуються знань щодо ведення обліку на підприємствах різних рівнів, складання квартальної, піврічної та річної звітності.

Очікувані результати навчання: У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: основні теоретичні положення, категорії та методи фінансового аналізу, вимоги та методологічні принципи проведення фінансового аналізу суб'єкту господарювання; визначати об'єкт, суб'єкт фінансового аналізу та його сутність; комплекс показників для різностороннього аналізу фінансового стану підприємства; виявляти структурні закономірності розвитку фінансово-економічних процесів на підприємстві; сучасні класифікаційні ознаки інвестицій, структури капіталу та активів підприємства; методи оцінки ефективності інвестицій; складові капіталу підприємства та методики оцінки його вартості; показники оцінки стану та ефективності використання майна підприємства; основні етапи аналізу грошових потоків на підприємстві; основні методи оптимізації грошових потоків; чинники підприємства, що впливають на його валовий прибуток та рентабельність власного капіталу.

вміти: виявляти структурні закономірності розвитку фінансово-економічних процесів на підприємстві; оцінювати наявність та ефективність використання оборотних активів суб'єкта господарювання; проводити аналіз ліквідності балансу та рівень платоспроможності підприємства; проводити оцінку фінансової стійкості підприємства; застосовувати показники, що характеризують використання інвестиційних ресурсів з метою оцінки ефективності інвестиційних проектів; проводити оцінку складу, структури і джерел формування капіталу підприємства, визначати його середньозважену ціну; проводити оцінку змін, що відбулися у пасиві балансу з погляду підвищення рівня фінансової стабільності підприємства та вміти визначати оптимальний варіант співвідношення власного і позикового капіталу; проводити комплексну оцінку ефективності використання майна підприємства; план грошових надходжень і виплат; проводити розрахунки

грошового потоку прямим та непрямим методом; проводити діагностику причин недостачі грошових коштів на підприємстві; проводити аналіз прибутковості підприємства.

Програмні компетентності:

Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни		
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі фінансів, банківської справи та страхування в ході професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.	
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК-1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
	ЗК-2	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
	ЗК-3	Здатність планувати та управляти часом.
	ЗК-4	Здатність спілкуватися іноземною мовою.
	ЗК-5	Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.
	ЗК-6	Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
	ЗК-7	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
	ЗК-10	Здатність працювати у команді.
	ЗК-11	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
	ЗК-12	Здатність працювати автономно.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	СК-1	Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро-та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.
	СК-2	Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.
	СК-3	Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

	СК-4	Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.
	СК-6	Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
	СК-7	Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.
	СК-10	Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.
	СК-11	Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.
	СК-12	Застосовувати знання для розв'язання типових та нетипових завдань з захисту фінансової безпеки.
	СК-14	Здатність застосовувати отриманні знання щодо захисту фінансових інтересів суб'єктів господарювання правовими засобами.

3. Програма навчальної дисципліни

ТЕМА 1. Значення і теоретичні засади фінансового аналізу

Фінансовий аналіз як галузь економічної науки. Умови, які сприяли розвитку фінансового аналізу на підприємствах. Фінансовий аналіз в умовах ринкової економіки, його значення та функції. Фінансово-господарська діяльність як предмет фінансового аналізу. Зміст фінансового аналізу. Функції фінансового аналізу. Об'єкти та суб'єкти фінансового аналізу. Види фінансового аналізу. Методи фінансового аналізу. Задачі і принципи фінансового аналізу. Користувачі фінансового аналізу. Організація аналізу на підприємствах. Методичне забезпечення фінансового аналізу. Зв'язок фінансового аналізу з іншими науками і дисциплінами.

ТЕМА 2. Інформаційне забезпечення фінансового аналізу

Сутність інформації та ознаки її корисності для фінансового аналізу. Характеристика форм бухгалтерської, статистичної та фінансової звітності. Система показників фінансового аналізу. Оцінка величини фінансових показників в процесі прийняття управлінських рішень. Інформаційні ресурси фінансової звітності. Методи перевірки бухгалтерського балансу та оцінки активів. Необхідність та порядок перетворення бухгалтерського балансу в аналітичний баланс-нетто. Економічна оцінка балансу підприємства. Характеристика звітів підприємства: «Про фінансові результати діяльності

підприємства», «Про рух грошових коштів», «Про власний капітал». Інформаційні ресурси податкової звітності.

ТЕМА 3. Аналіз майна підприємства

Поняття та структура майна підприємства, методи його оцінки. Вплив структури вартості майна на фінансовий стан підприємства. Показники ефективності використання майна підприємства, що характеризують стан та структуру активів підприємства у сукупності з джерелами їх покриття (пасивами). Узагальнюючі показники ефективності використання основних виробничих фондів, та фактори, що на них впливають. Аналіз стану і ефективності формування майна підприємства.

ТЕМА 4. Аналіз наявності та ефективності використання оборотних коштів підприємства

Сутність оборотних коштів підприємства та їх структура. Показники ефективності використання оборотних коштів підприємства. Аналіз забезпеченості власними оборотними коштами та причин створення надлишку (або нестачі) власних оборотних коштів у підприємства. Аналіз нормованих та ненормованих оборотних коштів. Аналіз впливу факторів на ефективність використання оборотних коштів. Аналіз дебіторської заборгованості підприємства та пошук шляхів її зниження. Оцінка потреби в запасах підприємства та розрахунок строку їх поповнення. Аналіз ефективності використання запасів.

ТЕМА 5. Аналіз формування джерел капіталу підприємства

Капітал підприємства, як економічна категорія. Джерела формування капіталу підприємства. Поняття ціни капіталу підприємства та порядок її розрахунку. Показники, які характеризують структуру капіталу та їх характеристика. Аналіз стану і ефективності формування джерел капіталу підприємства. Використання показника ціни капіталу для обґрунтування участі інвестора в реалізації інвестиційних проєктів. Оптимізація структури капіталу підприємства з метою збільшення прибутку. Поняття фінансового і виробничого левериджу.

ТЕМА 6. Аналіз руху грошових потоків

Економічна сутність, цілі та значення фінансового аналізу в процесі управління грошовими активами. Класифікація вхідних та вихідних грошових потоків в операційної, фінансової та інвестиційної діяльності підприємства. Прямий та непрямий методи оцінки руху грошових потоків: способи здійснення, їх переваги і недоліки. Основні причини невідповідності величини грошових потоків суми отриманого прибутку. Оцінка стратегії управління грошовими потоками: зміст та послідовність її здійснення. Аналіз структури і динаміки грошових потоків. Сутність та основні етапи

перспективного аналізу грошових потоків. Аналіз забезпеченості підприємства грошовими потоками.

ТЕМА 7. Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства

Сутність ліквідності та платоспроможності підприємства та їх значення для оцінки його фінансового стану. Основні показники, що характеризують ліквідність платоспроможність підприємства, їх характеристика. Розподіл активів підприємства за ступенем убуття їх ліквідності. Розподіл пасивів балансу за ступенем зростання строків майбутніх платежів. Методи оцінки ліквідності підприємства. Фактори впливу на ліквідність підприємства. Оцінка можливості відновлення (втрата) платоспроможності.

ТЕМА 8. Аналіз фінансової стійкості підприємства

Склад та класифікація показників оцінки фінансової стійкості підприємства. Методологічна послідовність та порядок розрахунку й аналізу показників фінансового стану підприємства.

Характеристика фінансових показників, що характеризують фінансову стійкість підприємства: абсолютна автономія; стійка автономія ; концентрація залученого капіталу (зовнішня залежність підприємства); загальна залежність підприємства; загальна незалежність підприємства ; зовнішня поточна залежність підприємства; зовнішня довгострокова залежність підприємства; рівень незалежності власних фінансових ресурсів; рівень залежності власних фінансових ресурсів; рівень абсолютного покриття залучених фінансових ресурсів власним капіталом; рівень стійкого покриття залучених фінансових ресурсів власним та прирівняним до нього капіталом; рівень абсолютного ризику авансування фінансових ресурсів у господарську діяльність; рівень стійкого ризику авансування фінансових ресурсів у господарську діяльність; рівень покриття необоротних активів довгостроковими зобов'язаннями.

Оцінка фінансової стійкості підприємства за рівнем безпеки господарської діяльності.

ТЕМА 9. Аналіз кредитоспроможності підприємства

Механізм формування залучених фінансових ресурсів підприємства. Ознаки залучених фінансових ресурсів підприємства. Склад джерел формування залучених фінансових ресурсів. Класифікація кредитних операцій. Кредитний ризик. Класифікація форм та видів кредитів за різними ознаками.

Сутність та вимоги щодо кредитної історії. Поняття кредитоспроможності. Аналіз кредитоспроможності підприємства. Методика визначення класу позичальника. Шкала для визначення класу позичальника. Класифікація категорій кредитних операцій. Значення кредитних рейтингів.

Об'єкти оцінки щодо використання кредитів. Оцінка ефективності

використання залучених фінансових ресурсів при кредитних операціях. Система показників, що характеризує зміну різних результативних ознак: приріст об'єктів діяльності, зниження витрат підприємства (ЗВП) на 1 гривню одержаних кредитів; скорочення витрат праці (СВП) на виробництво одиниці об'єктів господарської діяльності; збільшення валового, операційного і чистого прибутку (ЗПП) на 1 грн. одержаних кредитів.

ТЕМА 10. Аналіз ділової активності підприємств

Поняття ділової активності підприємства. Інтенсивний та екстенсивний тип економічного зростання. Характеристика сталої ділової активності підприємства. Оцінку ділової активності підприємства. Модель економічного механізму створення і використання фінансових ресурсів від господарської діяльності підприємства. Аналіз ділової активності підприємства за показниками економічного зростання. Зміст, завдання та інформаційна база аналізу формування та використання прибутку підприємства. Види прибутку та рентабельності. Аналіз рівня, динаміки та структури фінансових результатів діяльності підприємства. Факторний аналіз прибутку від операційної діяльності.

Оцінка забезпеченості підприємства трудовими ресурсами. Показники, що впливають на ділову активність підприємства щодо обсягів господарської діяльності: чисельність персоналу; кількість днів, відпрацьованих одним працівником; тривалість робочого дня; продуктивність праці за одну годину щодо обсягів створених об'єктів діяльності; ціна створених об'єктів за одиницю.

ТЕМА 11. Аналіз прибутковості та рентабельності підприємства

Механізм формування і використання фінансових результатів підприємства. Алгоритм розрахунку фінансового результату підприємства. Функції прибутку: оціночна, розподільча, стимулююча, соціальна. Фактори, що впливають на формування прибутку. Формування результатів від звичайних та надзвичайних подій. Загальна схема розподілу чистого прибутку підприємства.

Аналіз формування фінансових результатів підприємства. Фактори що впливають на зміну фінансового результату діяльності підприємства. Аналіз впливу факторів на зміну валового прибутку підприємства. Аналіз рівня прибутковості діяльності підприємства. Граничний аналіз та оптимізація витрат, обсягу реалізації прибутку. Аналіз умов безбитковості підприємства.

Показники рентабельності та методика їх розрахунку для оцінки фінансового стану підприємств. Вплив окремих елементів активів на рентабельність підприємства. Факторний аналіз показників рентабельності. Резерви збільшення прибутку підприємства.

ТЕМА 12. Аналіз інвестиційної активності підприємства

Економічна сутність інвестицій та інвестиційної діяльності підприємства. Джерела інвестицій. Класифікаційні ознаки інвестицій. Характеристика офіційних методичних рекомендацій по оцінці ефективності інвестиційних проектів. Аналіз розвитку інвестиційної діяльності підприємства. Аналіз ефективності інвестицій. Сутність інноваційної діяльності підприємства та напрями її здійснення. Аналіз і оцінка ефективності інновацій.

ТЕМА 13. Комплексне оцінювання фінансового стану підприємства

Поняття комплексного оцінювання фінансового стану підприємства. Структура процесу побудови інтегральних показників для рейтингового оцінювання та визначення ризику банкрутства підприємств. Ієрархія системи показників для визначення інтегральної оцінки.

Показники які мають вплив на фінансовий стан підприємства. Показники для інтегральної оцінки фінансового стану підприємства та їх інтерпретація. Характеристика показників за фінансовою звітністю підприємств. Побудова узагальненої оцінки фінансового стану підприємства.

Оцінка рівня і побудова рейтингових систем фінансового стану підприємств. Класифікація рейтингових систем для оцінки господарюючих суб'єктів за фінансовим станом. Система інтегральних оцінок підприємства. Кількісні і якісні ознаки для визначення ризику банкрутства підприємств.

4. Структура навчальної дисципліни
4.1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами
(денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Тема 1. Теоретичні основи фінансового аналізу	10	2	0	2	0	6	
Тема 2. Інформаційне забезпечення фінансового аналізу	10	2	0	2	0	6	
Тема 3. Аналіз майна підприємства	10	2	0	2	0	6	К/р на 15 хвил.
Тема 4. Аналіз наявності та ефективності використання оборотних коштів підприємства	10	2	0	2	0	6	К/р на 15 хвил.
Тема 5. Аналіз формування джерел капіталу підприємства	10	2	0	2	0	6	
Тема 6. Аналіз руху грошових потоків	10	2	0	2	0	6	К/р на 15 хвил.
Тема 7. Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства	10	2	0	2	0	6	
Тема 8. Аналіз фінансової стійкості підприємства	10	2	0	2	0	6	К/р на 15 хвил.
Тема 9. Аналіз кредитоспроможності підприємства	8	2	0	2	0	4	
Тема 10. Аналіз ділової активності	8	2	0	2	0	4	

підприємств							
Тема 11. Аналіз прибутковості та рентабельності підприємства	7	1	0	2	0	4	
Тема 12. Аналіз інвестиційної активності підприємства	7	1	0	2	0	4	
Тема 13. Комплексне оцінювання фінансового стану підприємства	10	2	0	2	0	6	
Всього за семестр № 7:	120	24	0	26	0	70	екзамен

4.1.2. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (заочна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Тема 1. Теоретичні основи фінансового аналізу	9	1	0	0	0	8	
Тема 2. Інформаційне забезпечення фінансового аналізу	10	1	0	0	0	9	
Тема 3. Аналіз майна підприємства	9	0	0	1	0	8	К/р на 15 хвил.
Тема 4. Аналіз наявності та ефективності використання оборотних коштів підприємства	9	0	0	1	0	8	
Тема 5. Аналіз формування джерел капіталу підприємства	9	1	0	0	0	8	

Тема 6. Аналіз руху грошових потоків	9	1	0	0	0	8	
Тема 7. Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства	10	1	0	0	0	9	
Тема 8. Аналіз фінансової стійкості підприємства	9	0	0	1	0	8	К/р на 15 хвил.
Тема 9. Аналіз кредитоспроможності підприємства	9	0	0	1	0	8	
Тема 10. Аналіз ділової активності підприємств	8	0	0	0	0	8	
Тема 11. Аналіз прибутковості та рентабельності підприємства	10	0	0	1	0	9	
Тема 12. Аналіз інвестиційної активності підприємства	8	0	0	0	0	8	
Тема 13. Комплексне оцінювання фінансового стану підприємства	11	1	0	1	0	9	
Всього	120	6	0	6	0	108	екзам ен

4.1.3. Завдання на самостійну роботу

Завдання, що виносяться на самостійну роботу студента			Література:
Тема № 1. Теоретичні основи фінансового аналізу			[1 – 5; 9, с. 11–51; 11, с. 9–64, 12, с. 5–36; 13, с. 8–24; 14, с. 56–88, 17, с. 29–43; 20, с. 111–116]
		1. Класифікація видів фінансового аналізу та їх сутність. 2. Роль та місце вибіркового спостереження та експертних оцінок у поглибленому фінансовому аналізі. 3. Джерела формування фінансових ресурсів підприємства.	

	<p>Теми доповідей:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Перелік та стисла характеристика методичних рекомендацій державних органів влади щодо проведення фінансового аналізу. 2. Перелік діючих норм і рекомендацій на яких формується методичне забезпечення фінансового аналізу. 3. Основні елементи методичного забезпечення фінансового аналізу. 	
	<p>Тема № 2. Інформаційне забезпечення фінансового аналізу</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зміст, структура та призначення основних форм фінансової звітності. 2. Напрями вдосконалення звітності підприємств при переході до міжнародних норм і стандартів. 3. Власний капітал підприємства та його характеристика. 4. Показники статистичної та бухгалтерської звітності, що використовуються у фінансовому аналізі. 5. Система показників фінансової звітності підприємства, що використовуються у фінансовому аналізі. 6. Система показників фінансового плану про джерела формування та надходження коштів. <p>Теми доповідей:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Значення балансу для фінансового аналізу, його склад та структура. 2. Загальна характеристика звіту про фінансові результати підприємства. 3. Зміст, структура та призначення звіту про власний капітал 	<p>[1; 2; 9, с. 53–101; 11, с. 85–196; 17, с. 167–179; 1819; 21, с. 11–54; 20, с. 178–197]</p>
	<p>Тема № 3. Аналіз майна підприємства</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зміст, завдання та основні напрями аналізу необоротних активів підприємства. 2. Аналіз джерел формування, структури та розміщення оборотного капіталу. 3. Аналіз ефективності використання нематеріальних активів. 4. Горизонтальний і вертикальний аналізи майна підприємства. 5. Факторний аналіз фондівіддачі. 	<p>[1; 3; 4; 9, с. 103–145; 11, с. 196–226; 12, с. 151–158; 17, с. 412–447]</p>

	<p>6. Основні завдання та напрями аналізу запасів.</p> <p style="text-align: center;">ОЦІНІТЬ ПРАВИЛЬНІСТЬ ТВЕРДЖЕНЬ («ТАК», «НІ»):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Матеріальною основою виробничого процесу є засоби праці, які набувають економічної форми основних засобів. 2. Майбутня економічна вигода — це потенційна здатність активу сприяти (прямо або непрямо) надходженню до підприємства грошових коштів або їх еквівалентів. 3. Підприємство зацікавлене здійснювати свою господарську діяльність при максимальних запасах активів. 4. Оборотні активи підприємств у процесі виробничої діяльності перебувають у безперервному русі і постійно змінюють свою форму. 5. Кількість оборотів активів — це відношення середньої вартості активів до виручки від реалізації. 6. Прискорення оборотності оборотних активів збільшує потребу в них. 7. Якщо темпи приросту виручки і прибутку більші за темпи приросту активів, то у звітному періоді використання активів підприємства було ефективнішим, ніж у попередньому періоді. 8. Збільшення в структурі необоротних активів статті «Довгострокові фінансові інвестиції» вказує на відволікання коштів з основної виробничої діяльності. 9. Коефіцієнт зносу дорівнює одиниці мінус коефіцієнт придатності. 10. Чим вище тривалість фінансового циклу, тим вищі поточні фінансові потреби підприємства. 	
	<p>Тема 4. Аналіз наявності та ефективності використання оборотних коштів підприємства</p>	<p>[1; 3; 9, с. 103–117; 11, с. 226–248; 12, с. 141–151; 15, с. 24–44; 17, 252–259; 19]</p>
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Джерела формування оборотного капіталу підприємства та його структура. 2. Сутність дебіторської заборгованості та шляхи її оптимізації. 3. Управління запасами підприємства, визначення строку їх оборотності. <p>Теми доповідей:</p>	

		1. Сутність оборотний коштів та їх вплив на фінансовий стан підприємства. 2. Аналіз дебіторської заборгованості за строками виникнення та погашення. 3. Показники ефективності використання оборотних активів та методи їх розрахунку.	
		Тема 5. Аналіз формування джерел капіталу підприємства	[1; 2; 7, с. 234–276; 9, с. 147–163; 10, с. 454–466; 13, с. 167–189; 17, с. 454–469]
		1. Поняття і економічна сутність вартості капіталу підприємства. 2. Основні підходи до визначенні вартості капіталу. 3. Джерела формування вартості капіталу підприємства. 4. Фактори впливу на вартість капіталу підприємства. 5. Основні підходи до оцінки вартості окремих компонент капіталу. 6. Моделі оцінки вартості залученого капіталу. Теми доповідей: 1. Шляхи прискорення оборотності, економічний ефект у результаті оборотності капіталу. 2. Методика розрахунку суми коштів, вивільнених з обігу у зв'язку з прискоренням оборотності, або суми додатково залучених коштів у обіг за умови уповільнення оборотності капіталу 3. Методика розрахунку суми додаткового отримання прибутку в результаті прискорення оборотності капіталу або суми недоотримання прибутку у зв'язку з уповільненням оборотності капіталу. 4. Ефект фінансового важеля в умовах інфляції. Методика розрахунку та факторний аналіз ефекту фінансового важеля.	
		Тема 6. Аналіз руху грошових потоків	[1; 3; 4; 6, с. 78–959, с. 165–180; 10с. 307–322 ; 11, с. 273–308; 12, с. 83–91; 15, с. 95–100; 17, с. 434–438; 20, с. 210–
		1. Сутність грошового потоку та необхідність його аналізу. 2. Схема грошових потоків підприємства. 3. Оптимізація руху грошових коштів у процесі господарської діяльності підприємства. 4. Аналіз руху грошових коштів за прямим	

	<p>методом.</p> <p>5. Аналіз руху грошових коштів за непрямим методом.</p> <p>6. Оцінка руху та збалансованості грошових потоків підприємства.</p> <p>7. Методика розрахунку фінансової потреби підприємства.</p> <p>Теми доповідей:</p> <p>1. Характеристика Звіту про рух грошових коштів та послідовність його аналізу.</p> <p>2. Нарощування і дисконтування потоків грошових коштів.</p> <p>3. Основні причини невідповідності величини грошових потоків сумі отриманого прибутку.</p> <p>4. Аналіз забезпеченості підприємства грошовими активами: модель Боумоля та Міллера-Ора.</p> <p>5. Переваги та недоліки прямого та непрямого методів оцінки руху грошових коштів.</p> <p>6. Техніка оцінки майбутньої та поточної вартості анuitетів постнумерандо та пренумерандо.</p>	264]
	Тема 7. Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства	[1 – 3; 9, с. 182–213; 11, с. 308–327; 12, с. 64–83; 15, с. 60–80; 17, с. 447–454; 20, с. 120–154]
	<p>1. Класифікація активів підприємства за ступенем убування їх ліквідності.</p> <p>2. Класифікація пасивів балансу за ступенем убування строку покриття зобов'язань підприємства.</p> <p>3. Коефіцієнтний метод аналізу ліквідності підприємства.</p> <p>4. Економічна сутність показників, що характеризують платоспроможність підприємства.</p> <p>5. Сутність платоспроможності підприємства та визначення можливості її поновлення.</p> <p>6. Умови за яких підприємство визначається неплатоспроможним.</p> <p>Теми доповідей:</p> <p>1. Фактори, що впливають на підвищення ліквідності.</p> <p>2. Показники низької платоспроможності, можливості її відновлення (втрати).</p>	
	Тема 8. Аналіз фінансової стійкості підприємства	[1; 2; 6, с. 23–35;

		<p>1. Поняття внутрішньої та загальної фінансової стійкості.</p> <p>2. Визначення меж фінансової стійкості.</p> <p>3. Оцінка запасу фінансової стійкості (зони безпечності) підприємства.</p> <p>4. Визначення показників, за допомогою яких аналізується запас фінансової стійкості.</p> <p>Теми доповідей:</p> <p>1. Формалізовані та неформалізовані методи фінансового аналізу.</p> <p>2. Експрес-аналіз фінансового стану підприємства.</p> <p>3. Фактори, які впливають на фінансовий стан підприємства.</p>	<p>7, с. 24–47; 8; 9, с. 53–97; 10, с. 74–104; 13, с. 25–67; 15, с. 60–80; 20, с. 89–116]</p>
		Тема 9. Аналіз кредитоспроможності підприємства	[1; 3; 4; 9; 10. с. 186–204; 11, с. 525–553; 17, с. 338–384; 20]
		<p>1. Кредитоспроможність позичальника як наявність передумов для отримання кредиту і здатність повністю та в строк розрахуватися зі своїми борговими зобов'язаннями.</p> <p>2. Основні завдання оцінки кредитоспроможності. Аналіз кредитоспроможності підприємства.</p> <p>3. Чинна практика банків України при оцінці кредитоспроможності клієнта.</p> <p>4. Класифікація позичальників за результати оцінки їх фінансового стану.</p> <p>Теми доповідей:</p> <p>1. Значення кредитоспроможності клієнта у світовій банківській практиці; світова практика аналізу кредитоспроможності клієнта – юридичної та фізичної особи.</p> <p>2. Досвід зарубіжних комерційних банків в оцінці кредитоспроможності позичальника.</p>	
		Тема 10. Аналіз ділової активності підприємств	[1; 3; 4; 9; 10. с. 186–204; 11; 17, с. 338–384; 20]
		<p>1. Сутність ділової активності підприємства та показники, що її характеризують. Послідовність аналізу основних показників ділової активності підприємства.</p>	

		<p>2. Вплив оборотності активів на показники ефективності діяльності підприємства.</p> <p>3. Поняття інвестиційної привабливості та показники, що її характеризують.</p> <p>ОЦІНІТЬ ПРАВИЛЬНІСТЬ ТВЕРДЖЕНЬ («ТАК», «НІ»)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Внутрішнім джерелом фінансування є облігації. 2. Уповільнення часу обороту призводить до додаткових витрат. 3. Коефіцієнт закріплення активів є оберненим до коефіцієнту оборотності. 4. В результаті перевищення темпів зростання оборотних активів над темпами зростання обсягів реалізації тривалість обороту збільшується. 5. Чим вище значення фінансового циклу, тим менша потреба підприємства в грошових коштах для придбання оборотних засобів. 6. Скорочення фінансового циклу зазвичай забезпечує зменшення операційного циклу. 7. Збільшення обсягів реалізації призводить до зменшення запасів та дебіторської заборгованості. <p>Теми доповідей:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Контроль за співвідношенням дебіторської та кредиторської заборгованостей. 2. Аналітичні методи аналізу інвестиційної привабливості підприємства. 	
		Тема 11. Аналіз прибутковості та рентабельності підприємств	[1; 3; 4; 9, с. 277–312; 10, с. 186–204; 11, с. 525–553; 17, с. 338–384; 20, с. 120–154]
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Вплив структури пасивів і активів на фінансовий результат діяльності підприємства. 2. Типи фінансової стійкості підприємства оцінка її запасу. 3. Оцінка ринкової позиції підприємства: аналіз внутрішнього і зовнішнього середовища. 4. Аналіз рівня, динаміки та структури фінансових результатів діяльності підприємства. 5. Система показників рентабельності, формули їх розрахунку та характеристика. 6. Факторний аналіз рентабельності оборотного капіталу. 	

	<p>ЯКІ СЛОВА ПРОПУЩЕНІ В НАВЕДЕНОМУ ТЕКСТІ?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Рентабельність оборотного капіталу показує здатність підприємства отримувати прибуток від здійснення _____ діяльності. 2. Резервом збільшення суми прибутку є _____ собівартості продукції. 3. При обчисленні рентабельності власного капіталу використовується величина _____ прибутку. 4. Показники рентабельності, які показують, скільки прибутку генерує підприємство на кожну гривню витрат, належать до _____ групи. 5. Рентабельність активів визначається _____ реалізації та _____ активів. 6. Якщо активів _____ від рентабельності власного капіталу, то з'являється ефект фінансового левериджу. 7. Якщо рентабельність власного капіталу нижча від рентабельності активів, то дія фінансового левериджу _____, і це є наслідком високої ціни _____ капіталу. 8. Для аналізу факторів зростання рентабельності власного капіталу використовується модель _____. 9. Зазвичай для торгових підприємств _____ рентабельність реалізації врівноважується високою оборотністю активів. 10. Чисті активи — це показник, що виявляється шляхом віднімання від суми наявних активів величини _____ зобов'язань. <p>Теми доповідей:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Класифікація показників, що використовуються в фінансовому аналізі. 2. Система показників фінансового плану про фінансові результати підприємства. 3. Система показників фінансового плану про елементи операційних витрат 	
	<p>Тема 12. Аналіз інвестиційної активності підприємства</p>	[3 – 5; 9, с. 314-335; 10, с. 383-430; 11, с. 494-525; 15, с. 100-125; 16, с. 53–104]
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Інформаційне забезпечення аналізу інвестиційної діяльності підприємства. 2. Інвестиційно-інноваційна діяльність в межах стратегічного розвитку підприємства. 	

	<p>3. Офіційні методичні рекомендації по оцінці ефективності інвестиційних проектів.</p> <p>4. Аналіз і оцінка ефективності інновацій.</p> <p>5. Оцінка ефективності фінансових інвестицій.</p> <p>6. Аналіз впливу інвестицій на ефективність виробничої діяльності підприємства.</p> <p>Теми доповідей:</p> <p>1. Загальна модель економічного аналізу інвестиційної діяльності підприємства.</p> <p>2. Модель стратегічного аналізу інвестиційного потенціалу підприємства.</p> <p>3. Послідовність визначення оцінки інвестиційної привабливості підприємства.</p> <p>4. Комплексна інтегральна методики оцінювання інвестиційної привабливості підприємства.</p> <p>5. Кількісні показники діяльності підприємства в системі оцінки інвестиційної привабливості.</p>	
	<p>Тема 13. Комплексне оцінювання фінансового стану підприємства</p>	<p>[1; 2; 6, с. 23–35; 7, с. 24–47; 8; 9, с. 53–97; 10, с. 74–104; 13, с. 25–67; 15, с. 60–80; 20, с. 89–116]</p>
	<p>1. Зміст і мета комплексної оцінки ефективності діяльності підприємства.</p> <p>2. Функціонально-організаційна структура комплексного фінансового аналізу.</p> <p>3. Методологія організації комплексної оцінки фінансового стану підприємства.</p> <p>4. Аналіз фінансових результатів в системі комплексної оцінки виробничо-господарської діяльності підприємства.</p> <p>5. Кількісні показники комплексної оцінки ефективності діяльності підприємства.</p> <p>6. Аналіз ефективності організації фінансової і управлінської діяльності підприємства.</p> <p>Теми доповідей:</p> <p>1. Функціонально-організаційна структура комплексного фінансового аналізу.</p> <p>2. Методологія організації комплексної оцінки фінансового стану підприємства</p> <p>Аналіз фінансових результатів в системі комплексної оцінки виробничо-господарської діяльності підприємства.</p> <p>ОЦІНІТЬ ПРАВИЛЬНІСТЬ ТВЕРДЖЕНЬ («ТАК», «НІ»)</p>	

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поточна неплатоспроможність може характеризувати фінансовий стан будь-якого підприємства. 2. Модель Ліса передбачає оцінку ймовірності банкрутства підприємства на основі чотирьох факторної моделі. 3. Підприємство має задовільну структуру балансу, якщо коефіцієнт Бівера тривалий час не перевищує 0,2. 4. За формулою Ліса лімітне значення показника Z дорівнює 1,23. 5. Санація — комплекс заходів, спрямованих на вихід підприємства з кризи, відновлення його прибутковості та конкурентоспроможності. 6. Дискримінантний аналіз ґрунтується на емпіричних дослідженнях фінансових показників. 7. Одним із виявів банкрутства державних фінансів є девальвація національної валюти. 	
--	---	--

5. Індивідуальні завдання

5.1.1. Теми рефератів

1. Взаємозв'язок фінансового аналізу з іншими економічними науками.
2. Джерела інформації для проведення фінансового аналізу. Зовнішні та внутрішні джерела.
3. Інформаційне забезпечення фінансового аналізу підприємств, окремих галузей, сфер діяльності та форм власності.
4. Методологічні принципи і логіка аналітичної роботи фінансової сфери підприємства.
5. Поняття та аналіз валюти балансу.
6. Основні концепції капіталу.
7. Основний та оборотний капітал. Перманентний (постійний) та змінний капітал. Власний та позиковий капітал.
8. Поняття внутрішньої та загальної фінансової стійкості.
9. Визначення меж фінансової стійкості.
10. Оцінка запасу фінансової стійкості (зони безпечності) підприємства.
11. Визначення показників, за допомогою яких аналізується запас фінансової стійкості.
12. Основні фактори, що впливають на підвищення ліквідності.
13. Показники низької платоспроможності, можливості її відновлення (втрати).
14. Зв'язок наявності грошових коштів з прибутком і рухом оборотного капіталу.
15. Попередній, послідовний (ретроспективний) і перспективний (прогнозний) аналізи грошових потоків.
16. Значення кредитоспроможності клієнта у світовій банківській практиці; світова практика аналізу кредитоспроможності клієнта – юридичної та фізичної особи.
17. Досвід зарубіжних комерційних банків в оцінці кредитоспроможності позичальника.
18. Взаємозв'язок показників віддачі капіталу й обіговості капіталу. Аналіз тривалості обігу капіталу. Факторний аналіз тривалості знаходження капіталу в оборотних активах. Шляхи прискорення оборотності, економічний ефект у результаті оборотності капіталу.
19. Методика розрахунку суми коштів, вивільнених з обігу у зв'язку з прискоренням оборотності, або суми додатково залучених коштів у обіг за умови уповільнення оборотності капіталу.
20. Методика розрахунку суми додаткового отримання прибутку в результаті прискорення оборотності капіталу або суми недоотримання прибутку у зв'язку з уповільненням оборотності капіталу.
21. Позитивний та негативний ефекти фінансового важеля. Ефект фінансового важеля в умовах інфляції.

5.1.2. Теми наукових робіт

1. Методика розрахунку необхідної фінансової потреби.
2. Леверидж у фінансовому аналізі як процес оптимізації структури активів і пасивів підприємства.
3. Контроль за співвідношенням дебіторської та кредиторської заборгованостей.
4. Аналітичні методи аналізу інвестиційної привабливості підприємства.
5. Організація і методика аналізу фінансових ризиків (збір інформації офіційної і неофіційної, з'ясування ризику).
6. Опрацювання отриманих результатів аналізу фінансового ризику, розробка та впровадження шляхів щодо його зниження.
7. Поняття левериджу як важеля, за умови посилення якого є можливість істотно змінити результати виробничо-фінансової діяльності підприємства.
8. Факторна модель чистого прибутку.
9. Методика розрахунку та факторний аналіз ефекту фінансового важеля.

6. Методи навчання

Навчання з дисципліни проходить у формі: лекцій (60 годин), практичних та семінарських занять (60 години), а також самостійної роботи (114 години).

Форми організації навчання студентів наступні:

Лекція – це форма проведення аудиторного заняття студентів, яка на проблемному рівні забезпечує доведення лектором навчальної інформації шляхом викладання загальних і особливих положень теоретичного матеріалу даної навчальної дисципліни. Метою кожної лекції є висвітлення лектором проблемних аспектів курсу, характеристика основних категорій, ретельний розгляд окремих особливостей теми та визначення певних тенденцій, використання інформації у практичній діяльності правознавців.

Проблемні лекції - спрямовані на розвиток логічного мислення студентів, коло питань теми обмежується двома – трьома ключовими моментами, використовується досвід закордонних навчальних закладів з роздачею студентам під час лекції друкованого матеріалу та виділенням головних висновків з питань, що розглядаються. При читанні лекцій студентам даються питання для самостійного міркування, на які лектор відповідає сам, не чекаючи відповідей студентів.

Семінари – дискусії – передбачають обмін думками і поглядами учасників семінару по темі що розглядається, а також розвивають мислення, допомагають формувати висновки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Мозкові атаки – це метод розв'язання невідкладних завдань за дуже обмежений час. Сутність його полягає в тому, щоб за невеликий проміжок часу висловити як найбільшу кількість ідей, обговорити і здійснити їх колекцію

Презентації – виступи перед аудиторією. Використовуються для представлення певних досягнень роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, інструктажу, демонстрації нових наукових розробок за допомогою мультимедійних засобів.

Банки візуального супроводження – сприяють активізації творчого сприйняття змісту дисципліни за допомогою наочності. Використовуються при викладанні лекційного матеріалу.

Індивідуально-консультативна робота зі студентами здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи викладача у формі: індивідуальних занять, консультацій, перевірки виконання індивідуальних завдань, перевірки та захисту завдань, що винесені на поточний контроль, тощо.

Формами організації індивідуально-консультативної роботи є:

а) за засвоєнням теоретичного матеріалу:

- консультації індивідуальні (запитання-відповідь);
- консультації групові (розгляд типових прикладів – ситуацій);

б) за засвоєнням практичного матеріалу: консультації індивідуальні і групові;

в) для комплексної оцінки засвоєння програмного матеріалу: індивідуальне здавання виконаних робіт.

Контроль за знаннями студентів може проводитись: на практичних заняттях у вигляді письмової роботи за варіантами; підсумковий контроль у вигляді письмової роботи за варіантами або тестовий за модулями.

Ці форми навчання дають можливість у повному обсязі вивчати новий матеріал, закріплювати його, прищеплювати практичні навички.

7. Перелік питань та завдань, що виносяться на підсумковий контроль

1. Сутність і значення фінансового аналізу: його основні цілі, завдання, особливості.
2. Предмет, об'єкт та суб'єкти фінансового аналізу.
3. Класифікація видів фінансового аналізу.
4. Суб'єкти і користувачі фінансового аналізу.
5. Організація фінансового аналізу.
6. Методичне забезпечення фінансового аналізу.
7. Групи показників, що характеризують фінансовий стан підприємства.
8. Формалізовані та неформалізовані методи фінансового аналізу.
9. Основні типи моделей фінансового аналізу.
10. Експрес-аналіз фінансового стану підприємства.
11. Місце фінансового стану в організаційній структурі підприємства.
12. Фактори, які впливають на фінансовий стан підприємства.
13. Класифікація прийомів фінансового аналізу.
14. Структура фінансового аналізу.
15. Кількісні методи фінансового аналізу.
16. Перелік та сутність фінансової звітності, що використовується в фінансовому аналізі.
17. Основні вимоги, що використовуються до складання фінансової звітності.
18. Значення балансу для фінансового аналізу, його склад та структура.
19. Економічна оцінка балансу підприємства.
20. Загальна характеристика звіту про фінансові результати.
21. Призначення, структура та послідовність складання звіту про рух грошових коштів.
22. Структура та призначення звіту про власний капітал.
23. Показники статистичної та бухгалтерської звітності, що використовуються у фінансовому аналізі.
24. Зміст, завдання та основні напрями аналізу оборотних активів підприємства.
25. Структура оборотних коштів підприємства.
26. Показники ефективності використання оборотних коштів підприємства та методика їх розрахунку.
27. Фактори, що впливають на ефективність використання оборотних коштів

підприємства.

28. Економічна сутність і структура майна підприємства.
29. Порівняльний аналіз динаміки, складу і структури активів підприємства.
30. Аналіз ефективності використання нематеріальних активів та основних засобів.
31. Факторний аналіз фондівдачі.
32. Аналіз динаміки складу і структури джерел фінансових ресурсів.
33. Фактори, що впливають на співвідношення власних і залучених коштів.
34. Оцінка ефективності управління структурою капіталу на основі фінансового левериджу.
35. Оцінка основних джерел капіталу та середньозваженої вартості капіталу.
36. Аналіз складу, структури, оборотності кредиторської заборгованості.
37. Оцінка ефективності використання власного і залученого капіталу.
38. Цілі та призначення фінансового аналізу в процесі управління грошовими активами.
39. Сутність та основні етапи перспективного аналізу грошових коштів.
40. Прямий та непрямий методи оцінки руху грошових коштів.
41. Основні причини невідповідності величини грошових потоків сумі отриманого прибутку.
42. Сутність ліквідності та платоспроможності, їх значення для суб'єктів господарювання в умовах ринкової економіки.
43. Зміст і послідовність аналізу ліквідності та платоспроможності підприємства; основні стадії оцінки.
44. Система показників оцінки ліквідності: методика їх розрахунку, економічна інтерпретація.
45. Система показників оцінки платоспроможності підприємства, виявлення можливості її відновлення (втрата).
46. Умови визначення підприємства неплатоспроможним (банкрутом).
47. Сутність, значення, завдання аналізу фінансової стійкості підприємства.
48. Оцінка ринкової позиції підприємства: аналіз внутрішнього і зовнішнього середовища.
49. Економічна сутність інвестицій, їх класифікація, види.
50. Завдання та методи оцінювання ефективності інвестиційних проєктів.
51. Оцінювання ефективності інвестицій в інноваційну діяльність.
52. Аналіз рівня, динаміки та структури фінансових результатів діяльності

підприємства.

53. Система показників рентабельності, методика їх розрахунку та характеристика.

54. Факторний аналіз ефективності використання оборотного капіталу

55. Поняття ділової активності підприємства.

56. Аналіз і оцінка ділової активності підприємства за показниками економічного зростання.

57. Аналіз і оцінка ділової активності персоналу підприємства.

58. Поняття комплексного оцінювання фінансового стану підприємства.

59. Побудова узагальненої оцінки фінансового стану підприємства.

60. Оцінка рівня і побудова рейтингових систем фінансового стану підприємств.

8. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання здобувачів

Контрольні заходи включають у себе поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль.

До форм поточного контролю належить оцінювання:

- рівня знань під час семінарських, практичних, лабораторних занять;
- якості виконання індивідуальної та самостійної роботи.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських, практичних та лабораторних занять і має за мету перевірку засвоєння знань, умінь і навичок студентом з навчальної дисципліни.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань, їх корекція. Результати поточного контролю заносяться викладачем до журналів обліку роботи академічної групи за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінки за самостійну та індивідуальну роботи виставляються в журнали обліку роботи академічної групи окремою графою за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Результати цієї роботи враховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

При розрахунку успішності здобувачів вищої освіти в Університеті враховуються такі види робіт: навчальні заняття (семінарські, практичні, лабораторні тощо); самостійна та індивідуальна роботи (виконання домашніх завдань, ведення конспектів першоджерел та робочих зошитів, виконання розрахункових завдань, підготовка рефератів, наукових робіт, публікацій, розроблення спеціальних технічних пристроїв і приладів, моделей, комп'ютерних програм, виступи на наукових конференціях, семінарах та інше); контрольні роботи (виконання тестів, контрольних робіт у вигляді, передбаченому в робочій програмі навчальної дисципліни). Вони оцінюються за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Результат навчальних занять за семестр розраховується як середньоарифметичне значення з усіх виставлених оцінок під час навчальних занять протягом семестру та виставляється викладачем в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою.

Результат самостійної роботи за семестр розраховується як середньоарифметичне значення з усіх виставлених оцінок з самостійної роботи, отриманих протягом семестру та виставляється викладачем в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою.

Студент, який отримав оцінку «незадовільно» за навчальні заняття або самостійну роботу, зобов'язаний перескласти її.

Загальна кількість балів (оцінка), отримана здобувачем за семестр перед підсумковим контролем, розраховується як середньоарифметичне значення з оцінок за навчальні заняття та самостійну роботу, та для переводу до 100-бальної системи помножується на коефіцієнт **10**.

$$\text{Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем)} = \left(\left(\frac{\text{Результат навчальних занять за семестр}}{2} + \frac{\text{Результат самотійної роботи за семестр}}{2} \right) \right) * 10$$

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах.

Для обліку результатів підсумкового контролю використовується поточно-накопичувальна інформація, яка реєструється в журналах обліку роботи академічної групи. Результати підсумкового контролю з дисциплін відображаються у відомостях обліку успішності, навчальних картках курсантів (студентів, слухачів), екзаменових книжках. **Присутність студентів на проведенні підсумкового контролю (екзамену) обов'язкова.** Якщо студент не з'явився на підсумковий контроль (екзамен), то науково-педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився».

Підсумковий контроль (екзамен) оцінюється за національною шкалою. Для переводу результатів, набраних на підсумковому контролі (екзамену), з національної системи оцінювання в 100-бальну вводиться коефіцієнт **10**, таким чином максимальна кількість балів на підсумковому контролі (екзамену), які використовуються при розрахунку успішності студентів, становить - **50**

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру та балів, набраних на підсумковому контролі (екзамену).

$$\text{Підсумкові бали навчальної дисципліни} = \frac{\text{Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем)}}{2} + \frac{\text{Кількість балів за підсумковим контролем}}{2}$$

Студент, який під час складання підсумкового контролю отримав оцінку «незадовільно», складає підсумковий контроль (екзамен) повторно. Повторне складання підсумкового контролю (екзамену) допускається не більше двох разів з кожної навчальної дисципліни, у тому числі один раз – викладачеві, а другий – комісії, що створюється навчально-науковими інститутами (факультетами). Незадовільні оцінки виставляються тільки в відомостях обліку успішності. Студентам, які отримали не більше як дві незадовільні оцінки (нижче ніж 60 балів) з навчальної дисципліни, можуть бути встановлені різні строки ліквідації академічної заборгованості, але не пізніше як за день до фактичного початку навчальних занять у наступному семестрі. Студенти, які не ліквідували академічну заборгованість у встановлений термін, відраховуються з Університету. Особи, які одержали більше двох незадовільних оцінок (нижче ніж 60 балів) за підсумковими результатами вивчення навчальних дисциплін з урахуванням підсумкового

контролю, відраховуються з Університету.

Вимоги до студентів щодо засвоєння змісту навчальної дисципліни:

Робота під час навчальних занять	Самостійна та індивідуальна робота	Підсумковий контроль
Отримати не менше 4 позитивних оцінок	Підготувати реферат, підготувати конспект за темою самостійної роботи.	Отримати за підсумковий контроль не менше 30 балів

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка	
		Оцінка	Пояснення
97-100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком , потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі. відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою
94-96			
90-93			
85-89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком , потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані якості виконання більшості з них оцінена числом балів, близьким до максимального , робота з двома-трьома незначними помилками
80-84			
75-79		C	«Добре» - теоретичний зміст курсу засвоєний цілком практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якості виконання жодного з них не оцінена мінімальним числом балів, деякі вади завдань виконані з помилками , робота з декількома незначними помилками, або з однією- двома значними помилками
70-74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково , але прогалини не носять істотний характер, потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконана , деякі з виконаних завдань містять помилки, робота з трьома значними помилками
65-69			
60-64		E	«Достатньо» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково , деякі практичні навички роботи несформовані , частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконана або якості виконання деяких з них; оцінена числом балів, близьким до мінімального , робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки
40-59			«Умовно незадовільно» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково , потрібні практичні навички роботи несформовані , більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконана , або якості їхнього виконання оцінено числом

21-40	Незадовільно («не зараховано»)	FX	балів, близьким до мінімального ; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторною складання), робота, що потребує доробки
1-20		F	«Безумовно незадовільно» - теоретичний зміст курсу неосвоєний , потрібні практичні навички роботи несформовані , всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки , додаткова самостійна робота паї матеріалом курсу не приведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки.

10. Рекомендована література

Основна :

1. Павловська О. В. Фінансовий аналіз : навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / О. В. Павловська, Н. М. Притуляк, Н. Ю. Невмержицька. – К. : КНЕУ, 2012. – 388 с.

2. Цал-Цалко Ю. С. Фінансовий аналіз : підручник / Ю. С. Цал-Цалко. – К. : Центр учбової літератури, 2018. – 566 с.

Додаткова:

3. Господарський кодекс України // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11. – 458 с.

4. Податковий Кодекс України // Офіційний вісник України. – 2010. – № 92 (10.12.2010). – Ст. 3248.

5. Про підприємства в Україні : Закон України від 27.03.91 р. № 3356 – XII // Галицькі контракти. – 2000. – Спец. випуск. – С. 18–28.

6. Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки : Закон України від 12.07.2001 р. № 2623 // Офіційний Вісник України. – 2001. – № 31.

7. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні : Закон України від 16.01.2003 р. № 433-IV // Офіційний Вісник України. – 2003. – № 7.

8. Гриньова В. М. Фінанси підприємств : навчальний посібник. Ч. 1. / В. М. Гриньова, В. О. Коюда, Т. І. Лепейко. – Х. : Вид. ХДЕУ, 2011. – 224 с.

9. Кизим М. О. Оцінка і діагностика фінансової стійкості підприємства : монографія / М. О. Кизим, В. А. Забродський, В. А. Зінченко. – Х. : Видавничий Дім "ІНЖЕК", 2013. – 144 с.

10. Фінансова звітність за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку. – К. : Лібра, 2010.

11. Фінансова безпека підприємства : навчальний посібник / Т. Б. Кузенко, Л. С. Мартюшева, О. В. Грачов. – Х. : Вид ХНЕУ, 2010. – 300 с.

12. Цал-Цалко Ю. С. Фінансова звітність підприємства та її аналіз: навчальний посібник / Ю. С. Цал-Цалко. – 2-е вид., перероб. і доп. – К. ЦУЛ, 2012. – 360 с.

13. Статистична інформація [Електронний ресурс] / Державний комітет статистики України. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Ліга Бізнес-Інформ. – Режим доступу : www.liga.net.
2. Нормативні акти України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.nau.kiev.ua.
3. Сервер Верховної Ради України. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.